

Twee verschillende voeten

Foto: Amd Bronkhorst

■ Drs. Henk van Enckevort

In 1986 als dierenarts afgestudeerd in Utrecht. Sinds 2000 Erkend Paardendierenarts.

De Hoefslag publiceert maandelijks een artikel waarin een veterinair onderwerp wordt behandeld. Deze artikelen zijn geschreven door de vijf Erkende Paardendierenartsen van Dierenartsenpraktijk Moergestel. Deze vijf paardendierenartsen werken vanuit de klassieke, reguliere geneeskunde en volgen de moderne ontwikkelingen op de voet. Elke paardendierenarts heeft vanuit eigen interesses zich in één of meerdere onderdelen van de veterinaire geneeskunde bekwaamd. De veterinaire werkzaamheden binnen de kliniek zijn op basis van die interesses verdeeld. De auteur van dit artikel houdt zich vooral bezig met keuringen, orthopedie en in de zomermaanden gynaecologie.

Paardeneigenaren krijgen er allemaal wel eens mee te maken. Op de hengstenkeuring, de merriekeuring, bij de dierenarts, bij de verzekering en ga zo maar verder. Als een paard met twee verschillende voorvoeten ten tonele verschijnt, wordt er bij voorbaat een negatief stempel opgedrukt. Is dit altijd terecht?

TEKST: HENK VAN ENCKEVORT

Uiteraard zijn in de verschillen van de voorvoeten bij een paard allerlei gradaties. Er zijn verschillen in grootte, verschillen in vorm, verschillen in stand en combinaties hierin. Bij het ene paard zijn de verschillen duidelijk zichtbaar en bij het andere paard zeer gering. Wie de moeite neemt om bij alle paarden de hoeven nauwkeurig te meten, merkt dat er altijd een verschil tussen de linker- en rechtervoet kan worden vastgesteld. Dat is niet zo vreemd. Ook bij de mens is dit een normaal verschijnsel. Pas als het verschil echt duidelijk wordt, komen de problemen. Om een oordeel te kunnen vellen over de genoemde stelling, moet er eerst naar de mogelijke oorzaken van dit fenomeen worden gezocht. In dit artikel wordt daarbij aangegeven hoe de dierenartsen in Dierenartsenpraktijk Moergestel over zulke paarden oordelen. Mijns inziens zijn er naast een aantal specifieke redenen, een drietal hoofdoorzaken die het ontstaan van verschillende voeten verklaren.

Erfelijkheid

Het is alom bekend dat bepaalde hengsten erg veel nakomelingen geven met twee verschillende voorvoeten. Heel typisch in deze groep is dat de grootte van de hoeven geregeld wel verschillend is, maar de vorm en stand vaak niet. De voet is dus gewoon iets kleiner maar verder is tussen de voeten nauwelijks een verschil. Wanneer deze groep klinisch en röntgenologisch een keuring ondergaat, lijkt er procentsgewijs geen verschil in gezondheid te bestaan tussen deze groep en de groep paarden met gelijke voeten. Het betreft dus paarden die gewoon zeer goed functioneren, ondanks de verschillende hoeven. Een andere vorm die ook met erfelijkheid te maken heeft maar vanuit een heel ander oorsprong, is het paard met twee verschillende hoefbeenderen. Aan de hand van een röntgenfoto constateert de dierenarts een normaal en een vaak kleiner, raar gevormd hoefbeen. Meestal is de voet naast afwijkend van grootte ook afwijkend van stand en vorm. Ondanks dat er naast dit afwijkende hoefbeen vaak geen verdere röntgenologische afwijkingen

Foto: Arjan Wijnstra

Veulens grazen bijna altijd in dezelfde houding: de voet die altijd voor staat zal vrij vlak afgroeien; die voet die achter staat steil.

zijn, laten deze paarden geregeld klinisch, en dan met name op de volte, wel problemen zien. Toch ken ik paarden die, ondanks dit probleem, een voortreffelijke sportcarrière hebben gehad.

Slecht management

Als de paardeneigenaar zijn veulens aan het eind van de zomer aan een kritische blik onderwerpt, zal het hem opvallen dat veel van de veulens verschillende voeten hebben. Dat is niet raar. Veulens grazen namelijk bijna altijd op dezelfde manier. Dat wil zeggen: meestal staat hetzelfde been voor en het andere achter. Gevolg: de voet die voor staat zal vrij vlak afgroeien; de voet die achter staat zal vrij steil afgroeien. Indien niet tijdig en vakkundig wordt ingegrepen, kunnen gemakkelijk verschillende voeten ontstaan. Ook deze groep kan later, mits röntgenologisch en klinisch gezond, zonder meer een toekomst als sportpaard tegemoet zien. De paardeneigenaar doet er verstandig aan om de jonge paarden op tijd te (laten) behandelen en gelukkig gebeurt dat in de meeste gevallen ook. Verwaarlozing komt echter ook nog geregeld voor, met alle gevolgen van dien. Op tijd en netjes bekappen voorkomt veel problemen achteraf.

Belasting

Bij de derde groep is het verschil tussen de voorhoeven ontstaan door de belasting

die voor hen op de ene voet minder prettig is dan op de andere. Het zijn met name deze paarden die het fenomeen 'verschillende voeten' zo'n slechte naam hebben bezorgd. Deze groep heeft er eigenlijk ook voor gezorgd dat alle paarden met verschillende voeten argwanend worden bekeken. Wanneer de voeten van een paard verschillend worden belast, zal de ene hoef vrij plat afgroeien en de andere vrij steil. Naast grootte is ook vaak de vorm en stand verschillend. Jonge paarden, die nog weinig (werk)belasting hebben ondergaan, hoeven bij een klinische keuring nog geen echte problemen te tonen. Röntgenologisch vertonen deze paarden meestal wel degelijk problemen. Dat kunnen problemen zijn met hoefkatrol, hoefbeen, hoefgewricht of kogel. Het zal duidelijk zijn dat met name deze groep de gevaarlijke groep is. Toch moet ook hier enige nuance worden aangebracht. Uiteraard is een paard met gelijke voorvoeten een ideaal en moet er in de fokkerij naar dat ideaal worden gestreefd. Daarom is het ook heel goed te begrijpen dat bijvoorbeeld een hengstenkeuringscommissie een paard met verschillende voeten niet zal accepteren. Maar een sportpaard met verschillende voeten dat verder volkomen gezond is, mag en moet voor niemand een bezwaar zijn. Niet voor een dierenarts, niet voor een verzekeraar en ga zo maar door. Verder onderzoek in deze materie zal meer duidelijkheid moeten verschaffen. In De Waiboerhoeve te Lelystad wordt getracht om het onderwerp zowel praktisch als wetenschappelijk verder uit te diepen. Op de termijn zal duidelijk worden of dit artikel uit de praktijk strookt met de harde cijfers van de wetenschap. <

Juni

Volgende maand belicht Drs. Peter Rulkens de gebruiksmogelijkheden van de scope in een dierenartsenpraktijk voor paarden. Naast de arthoscopie zijn er nog vele andere gebieden waar de scope in de praktijk van grote waarde is.